

HABRUTA NIGHT

TUESDAY | 1•28•20 | 9 PM
SHAARE ZION

**Tonight's learning is dedicated
L'Refuah Shelema Refael David Ben Claudie**

Reproduced by Habruta Night Booklet with permission of the
copyright holders, ArtScroll / Mesorah Publications, Ltd.

Design: mdkgraphicdesign@gmail.com

“

Week 48

Topic

אמן יהא שמיה רבה

”

TOPIC DISCUSSION

The importance and power of responding to *kaddish*.

The great significance of answering אמן יהא שמיה רבה.

What is the correct meaning of יהא שמיה רבה?

ברכות ג.

The Gemara cites a related incident:

פעם אחת הייתי מהלך בדרך — אמר רבי יוסי: **It was taught in a Baraisa** — תניא — I WAS ONCE TRAVELING ON THE ROAD, ונכנסתי לחורבה אחת מחורבות ירושלים להתפלל, — AND I ENTERED ONE OF THE RUINS OF JERUSALEM TO PRAY. בא אליהו זכור לטוב — ELIJAH the prophet, WHO IS REMEMBERED FOR GOOD,^[16] CAME TO ME AT THE ENTRANCE OF THE RUIN UNTIL I FINISHED MY PRAYER. לאחור שסיימתי — AFTER I FINISHED MY PRAYER — אמר לי שלום עליך רבי — [ELIJAH] SAID TO ME: “PEACE UNTO YOU, MY TEACHER.” — ואמרתי לו — AND I RESPONDED TO HIM: “PEACE UNTO YOU, MY TEACHER AND MASTER.” — ואמר לי — AND HE SAID TO ME: “MY SON, מה מפני מה, בני — “FOR WHAT reason DID YOU ENTER THIS RUIN and place yourself in a state of danger?” — אמרתי לו להתפלל — I SAID TO HIM: “TO PRAY.”^[18] — אמר לי — AND HE SAID TO ME: “היה לך להתפלל בדרך — YOU SHOULD HAVE PRAYED ON THE ROAD and not have entered the ruin.”^[19] — אמרתי לו — AND I SAID TO HIM: “מתירא הייתי שמא יפסקו בי עוברי דרכים: — I did not pray on the road for I WAS AFRAID THAT PASSERSBY MIGHT INTERRUPT ME.” — ואמר לי — AND HE SAID TO ME: “In that case YOU SHOULD HAVE PRAYED THE ABRIDGED PRAYER.”^[20]

Before continuing to relate his dialogue with Elijah, R' Yose pauses to comment:

באותה שעה למדתי ממנו שלשה דברים — AT THAT TIME I LEARNED FROM [ELIJAH] the following THREE THINGS: למדתי שאין נכנסין לחורבה: — I LEARNED THAT ONE SHOULD NOT ENTER A RUIN;^[21] ולמדתי שהמתפלל בדרך — AND I LEARNED THAT ONE MAY PRAY ON THE ROAD;^[22] ומתפלל תפלה קצרה — AND I LEARNED THAT ONE WHO PRAYS WHILE ON THE ROAD SHOULD PRAY THE ABRIDGED PRAYER.^[23]

R' Yose returns to the dialogue between himself and Elijah:

מה קול שמעתי בחורבה זו — אמר לי — AND ELIJAH SAID TO ME: “MY SON, מה קול שמעתי בת קול שמונהמת: — AND I SAID TO HIM: “I HEARD A HEAVENLY VOICE THAT WAS COOING LIKE A DOVE^[24] AND SAYING: אוי לבניי שבעוונותיהם הרבתי את ביתי — AND BURNED MY TEMPLE, ושרפתי את היכלי, — AND EXILED THEM AMONG THE NATIONS of the world.” — אמר לי — AND [ELIJAH] SAID TO ME: “BY YOUR LIFE AND THE LIFE OF YOUR HEAD!^[25] לא שעה זו בלבד אומרת כך — IT IS NOT ONLY AT THIS MOMENT THAT [THE HEAVENLY VOICE] SAYS THIS, אלא בכל יום ויום שלש פעמים אומרת כך, — BUT ON EACH AND EVERY DAY IT SAYS THIS THREE TIMES,^[26] ולא זו בלבד — AND NOT ONLY THIS, אלא — BUT AT THE TIME THAT the people of ISRAEL ENTER THE SYNAGOGUES AND HOUSES OF STUDY הגדול מבורך — AND RESPOND in the Kaddish, ‘MAY HIS (God’s) GREAT NAME BE BLESSED,’^[27] אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך — THE HOLY ONE, BLESSED IS HE, SHAKES HIS HEAD AND SAYS:^[28] מה לו לאב שהגלה את בניו — FORTUNATE IS THE KING WHO IS PRAISED THIS WAY IN HIS HOUSE;^[29] ואוי להם לבנים שגלו מעל שולחן, — AND WOE TO THE SONS WHO HAVE BEEN EXILED FROM THEIR FATHER’S TABLE.”^[30]

The Gemara cites a Baraisa that explains the reasons why one should not enter a ruin:

מפני שלשה דברים אין נכנסין לחורבה: **The Rabbis taught in a Baraisa** — תנו רבנן — FOR the following THREE REASONS ONE SHOULD NOT ENTER A RUIN: מפני חשד — BECAUSE OF SUSPICION, i.e. because people may suspect one of entering there to meet a harlot,^[31] מפני המפולת — BECAUSE OF THE DANGER OF COLLAPSE,^[32] ומפני המויקין — AND BECAUSE OF THE DANGER OF DEMONS, who lurk in deserted areas and ruins.

SUMMARY: **Tosafot** discusses the meaning of יהא שמיה רבה and explains why the **Chachamim** instituted it in Aramaic.

holds, that it's a prayer that one day Hashem's name shall be complete upon the erasing of *Amalek*. יהא שמיה רבה: Your name shall become complete.

People say it's in Aramaic, so the angels don't get jealous.

Tosafot proves both to be incorrect:

From our *Gemara*, we can disprove the explanation of the *Machzor Vitri*, that 'Yehei Shmeih Rabah' is a *Tefillah* that we pray for Hashem's name to become complete; as is written in *Shemot* "Ki Yad al Keis Kah" (of which Chazal learn) that 'His Name and His Throne will not be complete until the seed of *Amalek* will be destroyed'. And they explain 'Shmeih Rabah' as (the acronym of) 'Sheim Kah Rabah'. In other words, we are praying for His Name (*Kah*, that we pronounce in *Galut*) to become great and complete; whereas 'מברך לעלם' is another *Tefillah*, meaning that He should be blessed in *Olam ha'Ba*.

That does not however, appear to be correct according to the *Gemara* here, which presents 'Yehei Shmeih ha'Gadol Mevorach' as one *Tefillah*. It is not asking for His Name to become great and complete, rather, that 'His great Name should be blessed'.

Moreover, what people say that because *kaddish* is a beautiful *Tefillah* and a great praise, *Chazal* instituted to say it in Aramaic, so that the angels should not

מכאן יש לסתור מה שפי, במחזור ויטרי. יהא שמיה רבה, שזו תפלה שאנו מתפללין שימלא שמו, כדכתיב (שמות יז) "כי יד על כס יה" - שלא יהא שמו שלם וכסאו שלם עד שימחה זרעו של עמלק"

ופירושו כך, יהא שמיה, - שם יה רבה, כלומר שאנו מתפללין שיהא שמו גדול ושלם; ומבורך לעולם, הוי תפלה אחרת, כלומר ומבורך לעולם הבא.

וזה לא נראה, מדקאמר הכא. יהא שמיה הגדול מבורך, משמע דתפלה אחת היא, ואינו רוצה לומר שיהא שמו גדול ושלם, אלא יהא שמו הגדול מבורך.

וגם מה שאומרים העולם לכך אומרים קדיש בלשון ארמית, לפי שתפלה נאה ושבח גדול הוא, על כן נתקן בלשון תרגום שלא יבינו המלאכים ויהיו מתקנאין בנו. וזה אינו נראה, שהרי כמה תפלות יפות שהם בלשון עברי.

אלא נראה, כדאמרינן בסוף סוטה (דף מט.), אין העולם מתקיים אלא אסדרא דקדושתא ואיהא שמיה רבה דבתר אגדתא,

שהיו רגילין לומר קדיש אחר הדרשה, ושם היו עמי הארצות, ולא היו מבינים כולם לשון הקודש, לכך תקנוהו בלשון תרגום שהיו הכל מבינים, שזה היה לשונם.

Translation Continued

understand it and be jealous of us, does not seem correct either; there are many beautiful *Tefillot* that we do say in *Lashon Ivri*.

Alternative Explanation: It therefore seems more correct to ascribe it to what the *Gemara* says at the end of *Sukkah*, that *'The world exists on the Kedushah and on Yhei Shmeih Rabah that we recite after learning Agadah.*

Since they used to recite *kaddish* after the *drashah*, and there were often *Amei-ha'Aretz* present, who did not all understand *Lashon ha'Kodesh*. Therefore, they instituted it in Aramaic, so that everybody should understand it, as it was their spoken tongue.

DISCUSSION

To answer *Tosafot* question of why they are jealous about *kaddish* more than any other *tefilla*? The words of *יהא שמיה רבה* are similar to *ברוך שם כבוד* that we say in *שמע* and the reason why we say *ברוך שם* silent is so the angels should not hear it. Since we say *kaddish* out loud, we need another way of them not to hear, so we switch it to Aramaic.

[The words *ברוך שם כבוד* is a prayer that Moshe got when he went up to *shamayim*, he heard the angels saying it]

וליישב קושיית התוס' למה מקנאים יותר בקדיש, מצאתי באמרי חן על התורה (מהר' יהודה לעווענבערג חלק ב' פרשת ויחי בשם העמודי אור), דיהא שמיה רבה מברך הוא התפלה של ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דשמיה רבה הוא שם כבוד מלכותו, ואיתא במדרש דאומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד בחשאי כדי שלא יקנאו בה מלאכי השרת ולכן גם יהא שמיה רבה אומרים בארמית שלא יקנאו.

It seems from the *Tur* two ideas are connected, if it's for *Amalek* then you say it in Aramaic, so the angels don't get jealous.

But if it's for Hashem's name to be blessed, then we say it in Aramaic so that the people could understand, (since many of them were laymen).

If we understand *יהא שמיה* is that Hashem's name should be complete (in the days of *mashiach*) that is something ladies and laymen may not understand. So the reason for aramaic cannot be for them. Rather it must be, it's so that the angels should not be jealous.

However, if the reason is for the name to be blessed that is something ladies do understand, for that reason we do it in Aramaic.

As well if it's a prayer to erase *Amalek* that would be something angels would be jealous of.

שמיה רבה, יש מפרשים שם י-ה רבה, שאנו מתפללים על שם י-ה שאינו שלם שיתגדל ויתקדש שתחזור להיות שלם, שנשבע שלא יהא שמו שלם עד שינקום בעמלק.

ומה שאנו אומרים הקדיש בלשון תרגום, מפני המלאכים שלא יתקנאו בנו שאנו משבחים שבח כזה, וגם שעל ידי זה הקב"ה נזכר לחורבן הבית וגלות ישראל ואם מבינים המלאכים יקטרגו עלינו, על כן אומרים בלשון שלא יבינו.

ור"י (תוספות) פירש, לפי שהיו רגילין לומר אותן אחר הדרשה והיו שם עמי הארץ שאינן מכירין אלא ארמית שהוא לשונם.

צ"ב קישור הדברים. והגהות בטור בשם המהרלב"ח ביאר דאם יהא שמיה רבה פי' שהשם של י"ה יהיה גדול זה אין הנשים ועמי הארץ מבינים, ולכן צ"ל דהוא שלא יקנאו בה מלאכי השרת, אבל אם הפי' הוא ששמו הגדול יהיה מבורך אז יכול להיות הטעם שיהא הנשים ועמי הארץ מבינים, וכן פירש הגר"א.

והט"ז פי' דאם הפי' הוא שהשם י"ה יהיה גדול אז הוא תפלה נוראה שאפשר שמלאכי השרת יקנאו, אבל אם הפי' הוא ששמו הגדול יהיה מבורך אז אין זה תפלה נוראה כל כך וצריך לומר הטעם שיהא הנשים ועמי הארץ מבינים אותו.

QUESTION

Where should one pause in the three words **יהא שמיה רבה מברך**?

According to מחזור ויטרי, in the times of *Amalek*, Hashem's name is two letters (יה). When *Amalek* will get destroyed, Hashem's name will be 4 letters complete (יהוה). According to *Tosafot* it's just how Hashem name shall be blessed.

The Rama writes that according to *Tosafot*, one should say **יהא שמיה רבה מברך** together, as that translates into, "the name shall be great". However, according to מחזור ויטרי it's more important to pause after **שמיה רבה**, which translates, the name shall be complete (4 letters). According to him **מברך** is a different prayer.

הרמ"א (סי' נ"ו סעיף א') הכריע כתוס' ופסק דאין להפסיק בין רבה למברך, לפי שהוא שבח אחד. והגהות אשר"י דכתב דאין להפסיק בין שמיה לרבה, סבר כהמחזור ויטרי דהוי ב' בקשות.

See the last page for a beautiful thought from Rav Yaakov Kamenetsky.

שבת קיט:

קיט: כל כתבי פרק ששה עשר שבת

מהדר אוזוי זווי דרבנן, כשהיה רואה אותן זוגות ומדברין בתורה מחזר אחריהם ואומר להם צמטותא מנכון לכו והתעסקו בעונג שבת ולא תחללוניה לטעל תענוגים¹²: ויב¹³. הקב"ה וזה שמספר בשמחו של מקום ובשמח של שבת¹⁴: יסדר אדם שיהנו בניש. ללילי¹⁵ שבת: במוצ"ש. נמי כבוד שבת ללוות¹⁶ צילאמו דרך כבוד כלדס המלוה את המלך צלאמו מן העיר¹⁷: המין. לשמות ולרחוק: מלוגומא. רפואה: אכ"יה אריא. לעגל הרלוו לשחוט¹⁸: בכ"ז כחו. בכל כוונמו: בפרוע פרעות. צטול פורעניות כגון פרוע דמתרגמינן צמיל¹⁹: בהתנדב עם ברבו. כשמתנדבין ישראל לצדך את צולאן: כי פרוע. כי פרוע. כי פרעו אהני²⁰ ע"ז והכי קאמר בהבטול פריעות²¹ ע"ז שמתקע ותשמחם שלא יזכר עונם משום התנדב עם הוא: א"ז מ"ך נאמן. כך מעיד על צולאו שהוא אל מלך נאמן: שאין בני אדם מצויין לצבותה. שבת: בבקר. צמן ק"ש וכן מאחרי צנפ: והיה כבוד וגב²². צסיפיה²³ דקרא ואת פועל ה' לא יצטו לא שמו לב לימד שמו על צרימותיו: שפוך ע"ז ע"ז. רישא דקרא ואת חמת ה' נלאיתי הילל שפוך וגו' שפוך חמה צנמיה בשלל שעולל לחון וצטלין מצית רבן: הובישו כי תונבה עשו וגו'. צסיפיה דקרא גם צט לא יצטו וגם הכלל לא כו': במשיחו א"ז תינוקות ש" בית רבן. שדכן תינוקות למושקן צנמן²⁴: ובנביאי א"ז תלמידי חכמים. שנאמר²⁵ וצ"ל לצב חמה (ה"ל ס): מחרביין. איכא שור: מחרמיין. ליכא שור²⁶: בתכסין בהן בשמחה. כששולחין אותן טעמי תורה הללו עושין עממן כמעלימין את דצריהם מפני שאין יודעים להשיב: ישנן בידך. אתה נקי לפיך ק"ץ תהיה לנו ותלמדנו חכמה: דברים

ומצא נר דלוק ושולחן ערוך. וא"ת דלמר גריש ערבי פסחים (דף ק:) ושון שאין מצליח את השולחן א"כ קידש י"ל דערוך הוא צמקוס אחר אלל שאין מצליח אותו עד אחר הקידוש כי היכי דמימי סעודתא ציקרא דשבת כדליתא בשאלתות דרב אחאי²⁷ דוקא צימיהס שהיו להם שלמות קטנים לפני כל אחד ואחד אבל שלנו גדולים הם וקשה לטלטלם (א): כל העונה אמן יהא שמיה רבא בכ"ז כחו. פי' בכל כונתו וכן פירש רש"י ור"י אומר דיש צסיקתא²⁸ צנמשה דר' ישמעאל בן אלישע דקאמר התם כשישראל נכנסים לצמי כנסיות ואומרים יהא שמיה רבא מצדן קול רס מצטליס גזרות קשות: א"ר הנינא א"ז מ"ך נאמן. לריך להרהר צו צעשה שאומר אמן: א"ר יהו רצון שתהא לשבת אחרת כך ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו אמר ר' אלעזר ילעולם יסדר אדם שיהנו בע"ש אע"פ שאינו צריך אלא לכזית ואמר ר' הנינא ילעולם יסדר אדם שיהנו במוצאי שבת אע"פ שאינו צריך אלא לכזית חמין במוצאי שבת מלוגומא פת חמה במוצאי שבת מלוגומא ר' אבהו הוה עבדין ליה באפוקי שבתא עיגלא תילתא הוה אכיל מנינה כוליתא כי גרף אבימי בריה א"ל למה קלאפסודי כולי האי נשבוק כוליתא ממעלי שבתא שבקוהו ואחא אריא אכ"יה אריב"ל יכל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו²⁹ שנאמר בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברבו ה' מ"ט בפרוע פרעות משום דברבו ה' רבי חייא בר אבא א"ר יוחנן אפילו יש בו שמין של עבודה זרה מוחלין לו כתיב הכא בפרוע פרעות וכתוב התם כי פרוע הוא (ג) אמר ריש לקיש כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי ג"ע שנאמר פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים³⁰ אל תיקרי שומר אמונים אלא שאומרים אמן מאי אמן א"ר הנינא אל מלך נאמן³¹ יהודה בריה דרב שמואל משמיה דרב אין הדליקה מצויה אלא במקום שיש

The Gemara moves on to a new topic:

כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל — א"ר רבי יהושע בן לוי R' Yehoshua ben Levi said: Amen; may His great Name be blessed forever and ever — Whoever responds to the Kaddish by saying, "Amen; may His great Name be blessed forever and ever" with all his might, [16] the evil decree made in judgment against him is torn up; [17] שנאמר — as it states:

" *When calamities are averted in Israel, when the people dedicate themselves, bless Hashem.*"^[18] "מאי טעמא,, בפ"ע פ"עו"ת" — *What is the reason that calamities are averted?* " *Because the people dedicate themselves to bless Hashem.*

Another exposition along the same lines:

R' Chiya bar Abba said in the name of R' Yochanan: " *Even if there is a trace of idolatry in him, he is forgiven* as a result of this response. " *For it is written here: When "peraos" are nullified,* " *and it is written there in regard to the sin of the Golden Calf: And Moses saw the people, that they were "pharua" (uncovered).*"^[19]

The Gemara now describes the merit of answering just "Amen":

Whoever responds to a blessing by answering "Amen" with all his might, *the gates of the Garden of Eden*^[20] *are opened for him;* " *as [the verse] states:*"^[21] *Open O gates, and let enter the righteous nation that keeps faith (shomer emunim).* " *Do not read: shomer emunim (that keeps faith), but rather: she'omerim Amen (that say "Amen").*"^[22]

The Gemara expounds the meaning of the word Amen:

R' Chanina said: אל — *What is the meaning of the word Amen?* " *By responding "Amen" a person affirms his belief in God's sovereignty and trustworthiness. For this reason, he deserves to have the gates of the Garden of Eden open for him.*

סוטה דף מט.

גדול שאין זה דבר לנבטלה: אנשי מעשה. צרות נחשיבותו ועושה מעשים מופלאים כדאמר בתענית (דף סה.) נמתי כשורין יאמר לחומץ וידלוק ולעוים להציל זאבים בקרייהס: קטנותם של הסוידים. שהיו הסוידים הולכים וכלים והוא היה מקטניהם וסופן: זיו החבמה. זה לא ידענא מאי היא: משמת ר"ג הוקן במ"א כבוד התורה. במסכת מגילה (דף סה.) אמרין שעד שמת הוא היה צריאות

בפניו שנאמר ¹ ולא יבנה עוד מוֹרֵךְ: רשב"ג אומר משום ר' יהושע מיום שחרב בהמ"ק אין וכו': אמר רבא בכל יום ויום מרובה קללתו משל חבירו שנאמר ² בבקר תאמר מי יתן ערב ובערב תאמר מי יתן בקר הי בקר אילימא בקר דלמחר מי ידע מאי הוי אלא דחליף ואלא עלמא אמאי קא מקיים אקדושה דסידרא ואיהא שמייה רבא דאגדתא ³ שנא' ⁴ ארץ עפְתָה כמו אופל צלמות ולא סדרים הא יש סדרים תופיע מאופל: **הא**

אמאי מקיים. מאחר שהקלה הולכת תמיד ורבה: אקדושה דסידרא. סדר קדושה של תקוה אלא שיהו כל ישראל עוסקין צמורה בכל יום דבר מועט שאומר קריאתו ומרגומו והן כעוסקין צמורה ויוון שנוהג בכל ישראל בתלמידים ובעמי הארץ יש כאן שמים קדושה השם ותלמוד המורה חציג הוא וכן יהא שמייה רבה מנכך שעוין אחר הגדה שהדקשן דורש צריים" בכל שבת היו נוהגין כך ושם

The Mishnah stated:

RABBAN SHIMON BEN GAMLIEL SAYS IN THE NAME OF R' YEHOShUA: מיום שחרב בית המקדש אין וכו' — FROM THE DAY THE TEMPLE WAS DESTROYED THERE IS NO etc. day without its curse.

The Gemara accentuates this statement:

Rava said: Each day's curse is greater than the other's (i.e. than the previous day's curse). שנאמר — As the verse states in forewarning the destruction of the Temple and the subsequent exile: ^[29] בבקר תאמר מי יתן „ בבקר תאמר מי יתן — In the morning you will say, “Would it were evening!” and in the evening you will say, “Would it were morning!”

Rava details his proof:

What “morning” is referred to in the verse as the subject of the sufferer's aspirations? ^[30] If I say the morning of the morrow, then why should he hope for that morning; מי ידע מאי הוי — does he know what will be? Perhaps the following day will only bring worse affliction! ^[31] אלא דחליף — Rather, morning must mean [the morning] that has passed, i.e. that of the previous day. ^[32] Each day's curse will be worse than yesterday's, so that the sufferer will regard his earlier afflictions wistfully.

The Gemara wonders:

Upon what [basis], then, does the world endure? ^[33] אקדושה ^[34] — Upon the Kedushah of the Order, and upon the response, “May His great Name be blessed etc.,” recited as part of the Kaddish following public study of Aggadah. ^[35] שנאמר — For the verse states: The world is dark as the gloom of death's shadow, for lack of orders. ^[36] הא — Thus, we may derive by inference: יש סדרים תופיע מאופל ^[37] then [the world] will emerge out of gloom. ^[38]

סוטה דף מט.

34. The verses: [Isaiah 6:3](#), [Ezekiel 3:12](#), and [Exodus 15:18](#), each verse followed by its *Targum*. The term *kedushah* (holiness; sanctification) is taken from the verse in *Isaiah*, which reads: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ — One [angel] calls to another and says, “Holy! Holy! Holy is Hashem Master of Legions; His glory fills the world!” Order refers to the arrangement of the verses. The *Kedushah of the Order* is recited after *Ashrei* following the *Amidah* of the morning prayers. See [Rambam, Hil. Tefillah 9:5](#) and *Tur Orach Chaim* 131-132.

35. On the Sabbath, when labor is prohibited, even commoners — who had no leisure to study during the week — would gather to hear a public lecture in Aggadah. Following the lecture, Kaddish, which includes a prayer that God’s exalted Name be blessed forever, would be recited. The assembly therefore incorporated both Torah study and sanctification of God’s Name. Similarly, the *Kedushah of the Order* was originally instituted so that each Jew, in his recital and translation of verses from *Prophets* and *Exodus*, would engage in at least a small measure of Torah study daily. This study is shared by scholars and the unlearned alike, all of whom follow the daily arrangement of prayers (see *Beis Yosef to Orach Chaim* 132, citing *Shibbolei HaLeket* in the name of *Rashi*). Thus, the *Kedushah* comprises Torah study as well as sanctification of God’s Name (*Rashi*). The *Kedushah* is therefore treasured in the estimation of Heaven, and the world is maintained in its merit.

ערוך השלחן

ערוך השלחן

סימן נה - ובו כ"ו סעיפים

דיני קדיש ושלא להרבות בקדישים

הא שמייה רבה
to knock out a bad decree, if one
concentrates.

ב ואמרו חז"ל בשבת [ק"ט:] כל העונה אמן
יהא שמייה רבה בכל כחו קורעין לו
גזר דינו ופותחין לו שערי גן עדן. ובפסיקתא
במעשה דרבי ישמעאל בן אלישע אומר
כשישראל נכנסים לבתי כנסיות ואומרים יהא
שמייה רבה מברך בקול רם מבטלין גזרות
קשות [נמוספות שס (ד"ס כל)]. ובשלהי סוטה (מט.)
איתא דאמן יהא שמייה רבה אחד מעמודי
העולם, ע"ש. ולפיכך יש לזוהר בזה מאד
לענות בכונה ובקול רם:

ברכות כא:

אמנו כשהפרישן לסקילה כדכתיב באבן ירגמו אותם דמיהם גם להקיש אליהם את כל הכלל שזו מדה בתורה שכל דבר שהיה בכלל וישא מן הכלל ללמד לא ללמד על עצמו ישא אלא ללמד על הכלל כולו ישא⁽⁹⁾: זב שראה קרי וכו'. לענין טבילה שתקן עזרא

עשרה ודכולי עלמא מיהת מפסק לא פסיק איבעיא להו מהו להפסיק ליהא שמו הגדול מבורך כי אתא רב דימי אמר ר' יהודה ור'ש⁽¹⁰⁾ תלמידי דרבי יוחנן אמרי לכל אין מפסיקין חוץ מן יהא שמו הגדול מבורך שאפילו עוסק במעשה מרכבה פוסק ולית הלכתא כותיה⁽¹¹⁾ יהודה אומר

על שמו יתגדל שכן כפי עשרה עסק מתפלל אם לאו לא יתפלל. באזהרה אמר אמרו פליגי ביה תרי אמוראי חד אמר באמן של האל הקדוש וחד אמר באמן של שומע תפלה ולא פליגי כאן בחול כאן בשבת והא דאמרינן באמן של שומע תפלה היינו בחול לכך יש ליזהר לענות אמן בהאל הקדוש וגם

The Gemara summarizes the views of Rav Huna and R' Yehoshua ben Levi as a preface to a new inquiry:

Now, all [i.e. both Rav Huna and R' Yehoshua ben Levi] **agree, at least,** that an individual **ought not interrupt** his private *Shemoneh Esrei* to respond to the *Kedushah* or *Modim* segments recited aloud by the prayer leader.

Having established this, the Gemara clarifies whether there is indeed *no* prayer response for which an individual should interrupt his *Shemoneh Esrei*:

What about interrupting to respond: “**May His great Name be blessed** forever and ever” when one overhears the recitation of Kaddish?^[9]

The Gemara replies:

When Rav Dimi came to Babylonia from the Land of Israel, **he said:** **R' Yehudah and R' Shimon, students of R' Yochanan,** both **said:** **For everything else we do not interrupt** *Shemoneh Esrei*, **except for** the response to Kaddish: “**May His great Name be blessed** forever and ever”; **for indeed, even if one is involved in** contemplating the *Maaseh Merkavah*,^[10] **he must interrupt** to recite that phrase.

The Gemara, however, concludes:

Nevertheless, the halachah does not follow [this view]; rather, one ought not interrupt his *Shemoneh Esrei* for any prayer response at all.^[11]

should interrupt his *Shemoneh Esrei* to complete this response (*Sifsei Chachamim*).

10. *Maaseh Merkavah* (literally: the workings of the chariot) is the vision of the Heavenly realm of angels

and Godliness that was shown to the prophet Ezekiel, as recounted in [Ezekiel ch. 1](#). More broadly, the term is used in the Talmud to denote sublime mystical contemplation. See commentators to *Chagigah* 2:1.

11. Nevertheless, if one finds himself reciting *Shemoneh Esrei* when the leader reaches Kaddish or *Kedushah*, he should pause and listen silently to the leader's words (*Orach Chaim* 104:7). In this way, he fulfills his obligation as if he had actually responded, through the principle of *שומע כעונה*, *one who listens is like one who speaks* (see [Rashi to Succah 38b](#); *Mishnah Berurah* ad loc.).

The Gemara quotes the ruling of R' Eliezer in our [Mishnah](#):

עד סוף האשמורה — R' Eliezer ruled that the latest the evening *Shema* may be recited is **UNTIL THE END OF THE first WATCH.**

The Gemara questions R' Eliezer's formulation:

מאי קסבר רבי אליעזר — **What is R' Eliezer's opinion** regarding the number of watches in a night?^[3] אי קסבר שלש משמרות הוי הלילה — **If [R' Eliezer] is of the opinion that the night consists of three watches,** making each watch four hours long, לימא עד ארבע שעות — **let him say** explicitly that the evening *Shema* obligation extends **until** the end of the **fourth hour** of the night.^[4] ואי קסבר ארבע משמרות הוי הלילה — **And if [R' Eliezer] is of the opinion that the night consists of four watches,** so that each watch is three hours long,

לימא עד שלש שעות — **let him say** that the evening *Shema* obligation extends **until** the end of the **third hour** of the night. Why does R' Eliezer state his ruling in terms of “watches,” whose meaning is less clear to people?

The Gemara answers:

לעולם קסבר שלש משמרות הוי הלילה — **Actually, [R' Eliezer] is of the opinion that the night consists of three watches,** והא קמשמע לן — **and this is what he means to teach us** by speaking of watches rather than hours: דאיבא משמרות ברקיע ואיבא משמרות בארעא — **that there are watches in heaven and there are also watches on earth** corresponding to them;^[5] i.e. the night on earth is also divided into three distinct parts, each of which can be identified by the events that take place in them, as the following Baraisa explains:

רבי אליעזר אומר — **R' ELIEZER SAYS:** שלש משמרות הוי — **THE NIGHT CONSISTS OF THREE WATCHES;** דתניא — **AND AT EACH AND EVERY WATCH THE HOLY ONE, BLESSED IS HE, SITS AND ROARS LIKE A LION,**^[6] ושלש משמרות הוי — **AS THE VERSE STATES:** ויהי קולו יתן קולו — **HASHEM WILL ROAR FROM ON HIGH, AND FROM HIS HOLY ABODE WILL SEND FORTH HIS VOICE,** על — **HE WILL ROAR AND ROAR OVER HIS LODGING.**^[7] וסימן לדבר — **AND THE SIGN FOR THIS MATTER,** i.e. for each of these heavenly watches, **IS AS FOLLOWS:** משמרה ראשונה חמור נוער — **THE FIRST [WATCH], A DONKEY BRAYS;**^[8] שניה בלבים צועקים — **THE SECOND [WATCH], DOGS HOWL;** שלישית תינוק יונק משדי אמו — **THE THIRD [WATCH], which occurs close to daybreak, AN INFANT NURSES FROM ITS MOTHER'S BREASTS,**^[9] ואשה מספרת עם בעלה — **AND A WOMAN SPEAKS WITH HER HUSBAND.**^[10]

The Gemara considers which part of the watch these signs point to:

אי תחלת משמרות — **What is R' Eliezer counting** with these signs? קא חשיב ראשונה סימנא — **If he is counting the beginnings of the watches,** קא חשיב תחלת משמרה ראשונה סימנא — **what need is there for a special sign to identify the beginning of the first watch?** למה לי — **It is when night falls!**^[11] אי סוף משמרות קא חשיב — **And if he is counting the ends of the watches,** למה לי סימנא — **what need is there for a special sign for the end of the last watch?** יממא הוי — **It is when day breaks!** — ? —

The Gemara concludes:

אלא חשיב סוף משמרה ראשונה — **Rather, we must say that [R' Eliezer] is counting the end of the first watch,** ותחלת משמרה אחרונה — **the beginning of the last watch,** ואמצעית, — **and the middle of the middle watch.**^[12]

The Gemara offers an alternative explanation:

With all of these signs he is counting the ends of the watches. — And if you will object and say that the last watch does not need a special sign to mark its end, since it ends at dawn, I will answer as follows: — For what practical purpose is it stated? — To serve as a marker for reciting the morning *Shema* for one who sleeps in a dark house ^[13] and does not know when is the time for reciting the morning *Shema*. — Once a woman begins speaking with her husband and a child begins nursing from its mother's breasts, — let him arise and recite the *Shema*, for the night has ended. ^[14]

The Gemara quotes a teaching of Rav that elaborates the subject of God's "roaring":
 Rav Yitzchak bar Shmuel said in the name of Rav: The night consists of three watches, and at each and every watch the Holy One, Blessed is He, sits and roars like a lion — and says: Woe to the children and exiled them among the nations of the world. ^[15]

The Gemara cites a related incident:
 It was taught in a Baraisa: R' YOSE SAID: — I WAS ONCE TRAVELING ON THE ROAD, AND I ENTERED ONE OF THE RUINS OF JERUSALEM TO PRAY. ELIJAH the prophet, WHO IS REMEMBERED FOR GOOD, ^[16] CAME FOR ME AT THE ENTRANCE OF THE RUIN UNTIL I FINISHED MY PRAYER. — AFTER I FINISHED MY PRAYER [ELIJAH] SAID TO ME: "PEACE UNTO YOU, MY TEACHER." — AND I RESPONDED TO HIM: "PEACE UNTO YOU, MY TEACHER AND MASTER." — AND HE SAID TO ME: "MY SON, FOR WHAT REASON DID YOU ENTER THIS RUIN and place yourself in a state of danger?" — I SAID TO HIM: "TO PRAY."^[18] — AND HE SAID TO ME: "YOU SHOULD HAVE PRAYED ON THE ROAD and not have entered the ruin."^[19] — AND I SAID TO HIM: "I did not pray on the road for I WAS AFRAID THAT PASSERSBY MIGHT INTERRUPT ME." — AND HE SAID TO ME: "In that case YOU SHOULD HAVE PRAYED THE ABRIDGED

PRAYER.”^[20]

Before continuing to relate his dialogue with Elijah, R' Yose pauses to comment:

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה לְמַדְתִּי מִמֶּנּוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים — AT THAT TIME I LEARNED FROM [ELIJAH] THE FOLLOWING THREE THINGS: לְמַדְתִּי שְׂאִין נִכְנָסִין לְחֹרֶבָה; ^[21] — I LEARNED THAT ONE SHOULD NOT ENTER A RUIN; וְלַמְדָּתִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּדֶרֶךְ — AND I LEARNED THAT ONE MAY PRAY ON THE ROAD; ^[22] וְלַמְדָּתִי שֶׁמִּתְפַּלֵּל קְצֵרָה — AND I LEARNED THAT ONE WHO PRAYS WHILE ON THE ROAD SHOULD PRAY THE ABRIDGED PRAYER. ^[23]

R' Yose returns to the dialogue between himself and Elijah:

וְאָמַר לִי — AND ELIJAH SAID TO ME: בְּנִי — “MY SON, מָה קוֹל שְׁמַעְתָּ בְּחֹרֶבָה זֶה — WHAT SOUND DID YOU HEAR when you were IN THIS RUIN?” וְאָמַרְתִּי לוֹ — AND I SAID TO HIM: קוֹל שְׁמִנְהֵמַת — AND SAYING: אוֹי אֵינִי שָׂמְעָה וְאֵינִי שֹׁמְעָה — “I HEARD A HEAVENLY VOICE THAT WAS COOING LIKE A DOVE ^[24] AND SAYING: אוֹי אֵינִי שָׂמְעָה וְאֵינִי שֹׁמְעָה — WOE TO THE SONS BECAUSE OF WHOSE SINS I DESTROYED MY HOUSE, וְשָׂרַפְתִּי אֶת הַיְכָלִי — AND BURNED MY TEMPLE, וְהִגְלִיתִם לְבֵין הָאֻמּוֹת — AND EXILED THEM AMONG THE NATIONS of the world.” וְאָמַר לִי — AND [ELIJAH] SAID TO ME: חַיִּיךָ וְחַיֵּי רֵאשִׁיךָ — “BY YOUR LIFE AND THE LIFE OF YOUR HEAD! ^[25] כִּן אֵין אֵין אֵין — IT IS NOT ONLY AT THIS MOMENT THAT [THE HEAVENLY VOICE] SAYS THIS, אֲלָא בְּכָל יוֹם וְיוֹם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֵין אֵין אֵין — BUT ON EACH AND EVERY DAY IT SAYS THIS THREE TIMES, ^[26] וְלֹא זֶה בְּלֹדֵךְ — AND NOT ONLY THIS, אֲלָא בְּכָל יוֹם וְיוֹם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֵין אֵין אֵין — BUT ON EACH AND EVERY DAY IT SAYS THIS THREE TIMES, ^[26] וְלֹא זֶה בְּלֹדֵךְ — AND NOT ONLY THIS, אֲלָא בְּכָל יוֹם וְיוֹם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֵין אֵין אֵין — BUT AT THE TIME THAT the people of ISRAEL ENTER THE SYNAGOGUES AND HOUSES OF STUDY מְבֹרָךְ הַגְּדוֹל מְבֹרָךְ — AND RESPOND in the Kaddish, ‘MAY HIS (God’s) GREAT NAME BE BLESSED, ^[27] אֵין אֵין אֵין — THE HOLY ONE, BLESSED IS HE, SHAKES HIS HEAD AND SAYS: ^[28] כִּן אֵין אֵין אֵין — FORTUNATE IS THE KING WHO IS PRAISED THIS WAY IN HIS HOUSE; ^[29] וְאֵין אֵין אֵין — WHAT IS THERE FOR THE FATHER WHO HAS EXILED HIS SONS, שְׂגָלוֹ מֵעַל שׁוֹלְחָן — AND WOE TO THE SONS WHO HAVE BEEN EXILED FROM THEIR FATHER’S TABLE.’ ^[30]

The Gemara cites a Baraisa that explains the reasons why one should not enter a ruin:

מִפְּנֵי שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵין נִכְנָסִין לְחֹרֶבָה — **The Rabbis taught in a Baraisa:** מִפְּנֵי חֶשֶׁד — FOR the following THREE REASONS ONE SHOULD NOT ENTER A RUIN: BECAUSE OF SUSPICION, i.e. because people may suspect one of entering there to meet a harlot, ^[31] מִפְּנֵי הַמְּפֹלֵת — BECAUSE of the danger OF COLLAPSE, ^[32] וּמִפְּנֵי הַמּוֹזִיקִין — AND BECAUSE of the danger of DEMONS, who lurk in deserted areas and ruins.

The Gemara analyzes the need for all three reasons:

מִפְּנֵי חֶשֶׁד — The Baraisa stated that one of the reasons not to enter is BECAUSE OF SUSPICION of consorting with a harlot. וְתִיּוּבָה לִיָּהּ מִשׁוּם מְפֹלֵת — **But let [the prohibition] against**

Rabbi Yaakov Kamenetsky:

The words of יהא שמיה רבה as we've stated previously are verbatim to the words of ברוך שם

However, there are two words missing that we don't say in the *kaddish* "כבוד מלכותו

We say it quietly, whereas in the *Bet ha'Mikdash* they said it out loud.

When we respond to *kaddish* it reminds Hashem of this praise that is usually said in the *Bet ha'Mikdash*. This is what *Gemara* is saying that when we respond to *kaddish* Hashem says, praiseworthy is the king that they praise him in his house (the *Bet Ha'Mikdash*) as such (i.e. ברוך שם).

ובזה נבין דברי הגמ', דהנה אם נעתיק יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיה ללשון הקודש נמצא שהוא יהי שמו הגדול מבורך לעולם ועד, דהיינו כמו בשכמל"ו אלא שחסר כאן כבוד מלכותו, והשכח שהיו אומרים במקדש הי' בשכמל"ו [כדאיתא בתענית דף ט"ז ע"ב], ונמצא שבשעה שישראל עונין יהש"ר אז מתעורר כביכול ואומר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך. כלומר כשהי' כבוד מלכותו — דהיינו בביתו, דאז היו אומרים שבח זה וגם עם כבוד המלכות. ומדוקדק היטב מש"כ רש"י בד"ה אשרי המלך כו' אשרי כל זמן שהי' קלוס זה בתוך בית המקדש עכ"ל, ודו"ק.

ויתישב לפ"ז מה שהביאו התוס' כאן בד"ה ועונין וכו' וז"ל — וגם מה שאומרים העולם לכך אומרים קדיש בלשון ארמית כו' שלא יכינו המלאכים ויהיו מתקנאים בנו כו' וזה אינו נראה שהרי כמה תפלות יפות שהם בלשון עברי וכו' עיי"ש. ולפ"ז י"ל, ע"פ מש"כ הטור באו"ח סי' תרי"ט וז"ל — ונוהגין באשכנז לומר בשכמל"ו בקול רם וסמך לדבר במדרש דברים כו' כשעלה משה למרום שמע מלאכי השרת שהיו מקלסין להקב"ה בשכמל"ו והורידו לישראל כו' לכן כל השנה אומרים אותו בלחש וכו' עיי"ש, וכיון שכן (שיהש"ר הוא תרגום של בשכמל"ו) שפיר חששו לומר בלשון הקודש שלא יתקנאו בנו, ודו"ק היטב.

One should be very careful not to talk during *kaddish*. *Rav Chama* met *Eliyahu* with thousands of camels carrying anger to punish those who speak during *kaddish* or *kedusha*. Hashem says, you lose the relationship.

A man saw his friend with a green face. He asked why is your face green? He said because I would talk when I was not supposed to.

A rabbi came to his student in a dream and the student noticed something on his forehead, he asked what is that? He said it came because I spoke during *kaddish*.

בית יסף סימן קכה

צריך לזיזהר מאד מאד שלא להשיח באמצע קדיש וקדושה, שכתוב במסכת דרך ארץ זוטא שרב חמא פגש את אליהו הנביא זכור לטוב עם כמה אלפי גמלים טעונים אף וחמה לשלם לאלו שמדברים בקדיש ובקדושה, וכל המדבר באלו מקומות עליו הכתוב אומר, ולא אותי קראת יעקב.

וכתוב בספר חסידים, מעשה בחסיד אחד שראה לחסיד אחר במותו שהיו פניו מוריקות, אמר לו מפני מה פניך מוריקות, אמר לו מפני שהייתי מדבר בשעה שהשליח צבור אומר ויכולו וברכת מגן אברהם וקדיש.

ובספר מטה משה הביא בשם מדרש, שחכם אחד נתראה לתלמידו בחלום, וראה התלמיד שהיה לחכם כתם במצחו, אמר לו התלמיד מפני מה ארע לך כך, ענה לו החכם, מפני שלא הייתי נזהר שלא לדבר כשחזן היה אומר קדיש.

The minhag of Sephardim is, to respond straight till בעלמא דאמירן which is 28 words- כח.